

טיב הקהילה

ב"ד

שופטים
 ד' אלול תשפ"ד
 המסע לפי אופק דושימים
 זמני הדלקת הנרות ומצ"ש
 6:21 הרדה"ג
 7:32 מוצש"ק
 8:21 ר"ת
 סוף זמן קריאת שמע ותפילה
 סוק"ש א' 8:41 | סוק"ת א' 9:59
 סוק"ש ב' 9:25 | סוק"ת ב' 10:29
 | המסע לפי ששוק ק"ז |
 לילון מס':
745

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הררה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

אמרו מפורשות (קידושין מ.): 'אדול תלמוד שמביא לידי מעשה, ועוד אמרו (ברכות ה.): מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, ואם יכולים לזכות בלימוד החביב על השי"ת ביותר, למה ימרו אותה בלימודים אחרים?

מך החזון איש מביא באגרותיו שרבותיו לימדוהו שכל מה שהאדם עושה עליו להיוועץ מקודם בד' חלקי השו"ע, כדי לראות אם אינו עובר במעשיו זה על איזה פרט שבשו"ע, שהרי אין לך כמעט שום פסיעה שהאדם עושה ואין הדבר תלוי בהלכה אדם הלוּבש את בגדיו מוטל עליו לדעת איזה צד ללוּבש תחילה וכמו כן כשפושטם, וכן כשנועל נעליו וכו' הכל מובא בהלכה, ועל כן עליו להתבונן טרם עשיית מעשה כל שהיא אם אכן דעת השו"ע נוחה הימנו, אך כשאין האדם הוגה בהלכה אינו מעלה כלל על דעתו שיש חשש עבירה במעשיו ועובר הוא מידי יום ביומו על הרבה עבירות, ולאור האמור יוצא השיאגה מן הלב האין יכול האדם לבלות את ימיו בפלפול ובעיון ולומר שלום עלי נפשי מבל לעשות חשבונו של עולם כי עתיד הוא לתת דין וחשבון על כל פרט ופרט? ואיתא בגמרא (ברכות ה.) אם רואה אדם שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו, כי אין יסורים בלא עוון (ברכות נה.) ומן השמים תובעים מאתנו ליישר את דרכינו על פי דברי השו"ע.

הרבה פעמים שוחרים לפתחי אנשים שרבו סאת צרותיהם, והינם שואלים ותמהים על מה ולמה רבו צרותיהם ותחילה לכל אני משיאם עצה לקחת את הקיצור שולחן ערוך ולעבור סעיף אחר סעיף, ולראות אם אכן מקיימים אותו כראוי או לא, שהרי הבטיחה התורה לישראל (שמות טו, כו) 'אם שמעו תשמע לקול ה' אלקיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חוקיו כל המחלה אשר שמוי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך' ע"כ, וזוהי הבטחה מפורשת שהעידה עליה התורה, ובהכרח שכל צער וכאב הנמשך על האדם הוא מחמת העדר קיומו רצון בורא, ואין עצה ותבונה להינצל מאלו הצרות כי אם ע"י תשובה, ותשובה תלוי בחשבון הנפש, וחשבון הנפש תלוי בלימוד ההלכות.

זוהי הסיבה שאחר שכלו כל הקיצין עדיין לא זכינו לגאולתנו ופדות נפשינו, כי העדר ידיעת ההלכה גורם שנעבור בשאט נפש על החמורות שבתורה, ואלו החטאים מאריכים עול גלותינו, כדאיתא בגמרא (סנהדרין צה.) ששאל רבי יהושע בן לוי את מלך המשיח מתי יגלה ויבא לגאול את בני ישראל, והוא אמר לו 'היום' ובראותו שפנה יום ולא בא אמר לאלוהו הנביא ששקד העיד בו מלך המשיח ופירש לו אליהו שהתכוון לומר לו 'היום' אם בקולו תשמעו' עכ"ל הגמרא. הרי לנו מכאן שכל הסיבה שאין לנו זוכים לגאולת ישראל היא מפני שאין לנו מקיימים את דבר ה' זו הלכה, אם כן עלינו להגות בתורת ההלכה כדי לגרום קירוב הגאולה בב"א.

דבר ה' זו הלכה

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמדו ליראה את ה' אלהיו לשמור את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם: י. י. ש

הנה מילתא דפשיטתא היא שכל עוד שאין האדם בקי בכל חלקי השולחן ערוך, צריך להיות עיקר יגיעו בידיעת השו"ע ובנושאי כליו, כי מבלעדי הידיעה בכל פרטי ההלכות בהכרח יכשל בחטאים חמורים. אולם יתר על כן, אנו רואים במקרא שלפנינו שגם מי שכבר בקי בכל התורה ואין כל כך חשש שיכשל בדבר הלכה, גם הוא יעסוק בעיקר בתורה המביא לידי מעשה, שכן אין התורה מחלקת בין מלך תלמיד חכם למלך עם הארץ, ובכל אופן היא מחייבת את המלך לעסוק כל ימיו בתורה המביאה לידי מעשה, וכלשון המקרא 'וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלקיו ולשמור כל דברי התורה הזאת'.

ואין להקשות שאם מדובר במלך תלמיד חכם מה שייך לומר 'למען ילמד' שמשמעו תורה שיש בה לימוד חדש, שכן יש לומר שגם מה שמשנן הישנות נחשב ללימוד המורה לאדם דרכו, שכן על ידה נזכר ההוראות ששכח מכבר. גם יש לומר שגם מי שהוא בקי היטב בתורת ההלכה אם ישנן שוב את ההלכות ימצא עוד פרטים נחוצים שלא שם לבו להם בעבר, ונמצא שגם מה שחזר שוב ושוב על תלמודו נחשב כתורה המביאה לידי מעשה, וזוהי עיקר מטרת הלימוד.

על כל פנים רואים אנו ממקרא זה שעיקר מצות 'עסק התורה' היא תורת ההלכה, וכפי שמביא מרן בעל החפץ חיים' בהקדמתו לספרו 'משנה ברורה' שעל אף שגם הלומד סדר 'קדשים' וסדר 'טהרות' מקיים מצוות 'תלמוד תורה' צריך האדם לעשות עיקר לימודו בחלקי התורה הנוגעים למעשה. לאור האמור ראו לכל אברך ובן ישיבה לקיים את דבריו ולהקדיש את עיקר תלמודו בדברים הנוגעים למעשה, וידע הלומד כי מה שאמרו חז"ל (פאה א א) 'שתלמוד תורה כנגד כולם' אינו כי אם בתורה המביא את הלומד לידי מעשה, כפי שמובא בהלכה בשו"ע הרב למרן בעל התניא' ז"ע, וכן אנו מתפללים ומבקשים מידי יום ביומו בברכת 'אהבה רבה', שהחונן לאדם דעת יזכינו בבינה 'להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד' וכל זה הוא כדי 'לשמור ולעשות'.

והנה בימינו זכינו לראות מה שלא זכינו בדורות שלפנינו, כי כהיום אפשר דרא ונתרבו ספסלי בית המדרש, ורבו האברכים אשר נשאם לבם לתורה, ומזיחיים 'חיי שעה' כדי לזכות בהיי עולם. אולם כשמתבוננים רואים שעל פי הרוב מקדישים הלומדים את עתותיהם בדרכי לימוד שלא באים על ידם לידי מעשה, ועל דבר זה ידוע ללבבות היראים התובעים את עלבונה של תורה, כי על אף שכאמור זוכה האדם לקיים מצות תלמוד תורה בכל סוגי הלימוד, אינו נפטר מחמת כן מלדעת את המעשה אשר יעשה, וכפי שדיקנו מהכתוב שלפנינו שזוהי עיקר מצות 'תלמוד תורה' וגם חכמינו ז"ל

טיב המערכת

• תמים תהיה עם ד' אלוך •

פעם הגיעה אשה אחת אל ראב"ד ירושלים הגאון ר' ישראל יעקב פישר וצ"ל ובקשתה בפיה היות שבילדותה היה משהו שמבין בחכמת כף היה, והוא אמר לה שיהיו לה שלושה ילדים והיא תצטרך להתוועץ ממקום למקום עבור פרנסתה, והיא תחיה עד גיל ארבעים וחמש, ועכשיו היא בת ארבעים ושלוש ואינה יודעת מה יהיה עמה כי היא מתקרבת לשנת הארבעים וחמש, השיב לה הראב"ד שכדאי לה לקיים מצוות שמוּבטח עליהם אריכות ימים, כגון כיבוד אב ואם ושילוח הקן, ועוד הוסיף ואמר כי ידוע שבכל ראש חודש מתחלפים הקווים ביד, וכן אם עושים תשובה מתחלפים הקווים ולכן אל לה לדאוג מה יהיה אלא תבטח בקב"ה כי הוא הרי משנה עתים ומחליף את המסעים לטובה. התורה אוסרת 'תמים תהיה עם ד' אלוך', מסביר רש"י 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו, רש"י הקדוש מלמד אותנו כאן מה זה להיות תמים עם הקב"ה, אין מקיימים את המצווה הפשוטה הזאת, לצפות לקב"ה - פירושו - לקוות לו, ולא תחקור אחר העתידות - פירושו לעשות מה שצריך לעשות עכשיו ולא לדאוג מה יהיה, וזה נקרא להתהלך עם הקב"ה בתמימות.

כשמישהו חולה ח"ו צריכים ללכת לרופא אם אין פרנסה צריכים לצאת ולחפש פרנסה אבל עלינו לזכור שכל מה שאנחנו עושים הוא רק השתדלות, ולא זה מה שיביא לנו את הישועה, ההליכה לרופא היא השתדלות בלבד, והרפואה נמצאת ביד ה', כמו"כ ההתעסקות בפרנסה היא השתדלות בלבד והפרנסה ביד ה', וכן בכל שאר הדברים, כמו שאמר דוד המלך 'אם ד' לא ישמור עיר שוא שקד שומר', דבר זה אינו בגדר מדרגה גבוהה באמונה וביטחון, אלא זהו הפשט הפשוט של 'תמים תהיה עם ד' אלוך', לא לחקור אחר העתידות, אלא לעשות עכשיו את מה שמוטל עליך לעשות ולזכור שהישועה אינה באה מרוב השתדלות, אלא הישועה באה מאת ה'.

(ע"פ טיב תורה-שופטים)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
 באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
 ההודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

י"ד תמוז ה'תשפ"ד | יעקב רבינוביץ | ערך: ש. גולדשטיין

חודש אלול

לדוד ד' אורי וישע

ותיבותיהם ונקודותיהם וטעמיהם ובזכות השמות הקדושים וכו' (שם).
ט. בעשרת ימי תשובה אומרים יותר מעשרה מזמורים בכל יום כדי לגמור ספר תהלים פעם שלישית קודם יום הכפורים (שם).

י. כתוב בספרים דהרגל בתהלים דוחה כל מיני פורעניות ופגענים רעים מעליו ובני ביתו ומשפחתו וכל דורו, ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע וחסדים ואין לך דבר להגין מפני המזיקין כאמירת קדיש על תהלים וצריך לומר תהלים במתוך ולא לחטוף הפסוקים (אלף המגן שם סקט"ז).

יא. אע"פ שלכתחילה אין ללמוד מקרא בלילה (על שעה"צ סי' רל"ח סק"א) מכל מקום י"ל שאין שום קפיידא על אמירת מזמורי תהלים בלילה לכו"ע דכיון שקבע השי"ת שאמירת תהלים יהיה חשוב כנגעים ואהלות א"כ ה"ז נחשב כלימוד משניות זממנו בתחילת הלילה ואולי אין קפיידא כשאומרים בעשרה ועיקר הקפיידא הוא על לימוד המקרא וכן נוהגין לומר מזמורים אחר מעריב וגם נהגו רבים ושלמים ע"פ האריז"ל לומר ארבע מזמורים הראשונים שבתהלים בלילה קודם השינה (אלף המגן שם בהגדה בשם הר"ק מנשטאט ז"ע בא"א סי' רל"ח).

יב. י"א דבחודש אלול מותר לומר תהלים בתחילת הלילה (אמרי פנחס שער ד שבת ומועדים אות ס"ב).

תקנת זוד

יג. יש נוהגין ללמוד כל התקונים של הזוהר הקדוש בימים האלו, ומתחילין בר"ח אלול ומסיימין ביום הכיפורים (אלף המגן שם סק"ג כ"ח סק"ז).

למען משיחה בלילה בימים אלו

יד. רבים וכן שלמים נוהגים שמקבלים עליהם מר"ח אלול שהם לדבר שום שיחה חולין, ואשוי חלקם, כי אין כל דבר בעולם לטהרת הנפש כמו בלימת פיו משיחה בטלה (יסוד ושורש התעודה שער המים פ"ד).

טו. כתוב בספר אחד שכשאדם רוצה להתנדב תענית טוב יותר שיקבל תענית מן הדיבור ממה שיקבל עליו מן האכילה, כי ממנו לא יהיה לו נזק לא בגופו ולא בנשמתו, ולא יחלש ע"ז, וכעין זה כתב הגר"א באגרתו שצריך האדם לייסר עצמו לא בתענית וסיוגים כ"א ברסן פיו ובתאוותיו והוה התשובה וכו' (מ"ב סי' תקל"א סק"ב).

עיקרה של תשובה לימך תהיה לשמה

טז. עיקרה של תשובה היא לימוד תורה לשמה (אחד החרטה והיודו על העונות) כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקד פ"ח א) היה רגיל לקרות דף אחד וכו', והנה הגם שהתשובה מועלת בכל עת עם כל זה ימים המסוגלים הם מראש חודש אלול עד יום הכיפורים (אגרא דכלה פ"ר רמ"א).

טיב הבנין

שופטים שוטרים

כל אחד מישראל צריך להיות שופט ושוטר על שערי גופו

בריש פרשתן כתיב (ג'ת י"ח) שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נתן לך לשבטין ושפטו את העם משפט צדק. ופירש"י, שופטים ושוטרים - שופטים דיניים הפוסקים את הדין. ושוטרים הרודין את העם אחר מצוותם שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט. בכל שעריך - בכל עיר ועיר. לשבטין - מלמד שמושביבין דייןין לכל שבט ושבט ובכל עיר ועיר.

ויש להבין למה נאמר כל הפסוק בלשון יחיד, שופטים ושוטרים תתן לך' בכל 'שעריך' אשר ה' אלקיך נתן לך' לשבטין, הרי מבואר ברש"י שהוא מצוה כללית על כל ישראל להושיב דייןין ושוטרים לכל שבט ובכל עיר. ולכאורה היה צריך להיות לשון הפסוק כך, 'שופטים ושוטרים תתן בכל השערים אשר ה' אלקים נתן לשבטי ישראל'.

בזכות שיהיה שופט על עצמו יתקיים בו הפסוק פתחו שערים ויבוא גוי צדיק

ומבאר מרן החיד"א ה'ק' בספרו נחל קדומים בשם רבינו הגה"ק רבי חיים וויטאל זצוק"ל, שזה בא לרמז שכל יחיד ויחיד שבישראל, יש לו להעמיד שופטים ושוטרים על כל שערי גופו. והנה לכל אדם יש כמה שערים שער הראיה, שער השמיעה, שער הריח שער הדיבור, שער המישוש, וכל אדם צריך לעשות את עצמו דיין על כל שעריו.

והוה מה שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך לשון יחיד, לרמז שמשנה רבינו אמר זאת לכל אדם מישראל, שכל אחד יגדור לעצמו גדרים וסייגים בכל שערי גופו שלא ישלם בהם בעבירות כגון שלא יביט בעריות ושלא ישמע דברים האסורים ולא יריח ריח עבודה זרה, ולא ידבר דיבור אסור, ולא ילך ברגליו לעשות עבירה, ולא יעשה עבירה בידיו, וכמו כן יעשה עצמו שופט על כריסו, שלא ימלא את כריסו במאכלות ותאוות אסורות כבהמה. ועי"ז יזכה במידה כנגד מידה, שיתקיים בו הפסוק (ישעיה טו, א) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק, שיפתחו לו השערים של השי"ת עולמות.

ואפשר להוסיף על זה שכל זה מרומז בתיבת 'שעריך', שהוא ראשי תיבות 'ש'יניים 'ע'יניים 'ר'אש [וכן ר'גלים] ידים כרס, על כל זה צריך כל אדם לעשות עצמו שופט שלא ישלם בעבירות בשום שער משערי גופו.

האדם צריך למנות עצמו לשוטר,

לקנות את עצמו בכל פעם שיכשל חלילה בעבירה

ועל דרך זה כתב גם הבני יששכר בספרו אגרא דכלה (בפרשתן) והוא מוסיף לבאר עפ"ז למה נאמר גם על 'שוטרים', תתן לך' בלשון יחיד. והנה כתבו ספרי המוסר, שהאדם צריך לקנות את עצמו בקנס על כל תנועה ותנועה שיעבור את פה, למשל אם יביט איזה ראייה אסורה או ידבר או ישמע דבר אסור, יקבל על עצמו להתענות או ליתן צדקה או ללמוד שעות רצופות והוה כדמיון השוטר המכה ורודה להעובר על דברי השופט.

והוה כוונת הפסוק שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, שראשית הכל צריך האדם לעשות עצמו שופט על כל ז' שערי גופו, שלא ישלם בהם בשום דבר חטא ועבירה. וכמו כן יש לכל יחיד לעשות עצמו שוטר, לקנות את עצמו אם יעבור על דברי השופט, ויעשה חלילה איזה עבירה באחד משערי גופו.

הטעם שקוראים תמיד פרשת שופטים בתחילת חודש אלול
ואפשר להוסיף על זה שזוהו הטעם קוראים פרשת שופטים בכל שנה דייקא בתחילת חודש אלול, כי בחודש אלול מתחילים לעשות ההכנה לראש השנה

שהוא יום הדין, וכל אחד מישראל מתחיל לפחד ולרעוד, כשמחבונן שהוא צריך לעמוד בדין לפני בית דין הגדול בשמים ממעל, שיבדוק ויחקרו כל מעשיו שעשה במשך השנה, ומי יודע איזה קנס או עונש יפסקו לו חלילה, עבור מעשיו הרעים בשנה האחרונה.

וכנגד זה נתן לנו התורה הקדושה עצה טובה, שכל אחד יעשה את עצמו שופט על כל שערי גופו, ובנוסף לזה יעשה עצמו שוטר, שבצמצו יעניש ויקנס את עצמו על כל עבירה שנכשל בה, ועי"ז ינצל מהדין בראש השנה בבית דין של מעלה, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה (מרדכי תנחומים שופטים ד).

בימינו הפשט העיקרי בפסוק הוא שיתן שופטים על שערי גופו
והנה הגם שהפשט האמיתי בפסוק שופטים ושוטרים תתן לך, הוא כמו פירש"י, שהוא מצוה כללית על כל ישראל למנות דייןין לכל שבט ושבט ובכל עיר ועיר. ואילו מה שכתבו הספר"ק, שזה רמז לכל יחיד ויחיד שיעשה עצמו שופט ושוטר על שערי גופו, הוא רק בדרך דרוש.

אך הרי ידוע שהתורה הוא נצחית בכל דור ודור, וממילא היום שלא שייך לנו לקיים המצוה כפשוטו, למנות דייןין לכל שבט ובכל עיר, נמצא שעיקר המצוה של שופטים ושוטרים תתן לך בזמנינו, הוא כפי מה שנתבאר הפסוק בדרך דרוש, שיש לכל אדם ואדם למנות עצמו שופט ושוטר על כל שערי גופו.

ועל דרך שכתבו הספר"ק על הפסוק הראשון בפרשה הבאה, פרשת כי תצא (דברים כא י) כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו, שבזמן שנכנסו ישראל לארץ ישראל, היה עיקר הפשט בפסוק על מלחמה ממע, ורק בדרך דרוש היו דורשים את הפסוק שזה קאי גם על מלחמת היצר. אך היום בזמנינו שאין לנו מלחמות אם כן עיקר הפשט בפסוק בזמנינו הוא כפי דרך הדרוש, שזה קאי על מלחמת היצר.

על ידי שיהיה שופט ושוטר על עצמו

יזכר לצאת במלחמה נגד היצר הרע

ואפשר לומר, שבזמנינו שהפסוקים הראשונים של שני הפרשיות שופטים וכי תצא מתפרשים דייקא לפי דרך הדרוש, יתכן ששני הפרשיות הולכים יחד. כי לכאורה אין יכול האדם לצאת למלחמה נגד היצר, הרי לדאבונינו יש לפעמים שהאדם מסור לגמרי ביד יצרו הרע, והוא משועבד לתאוותיו, להסתכל בראיות אסורות ולדבר דיבורים אסורים וכדו', ואם כן אין יהיה בכוחו לצאת וללחום נגד יצרו הרע.

ולכן כתוב מקודם הפסוקים הראשונים של פרשת שופטים, שיש על האדם להיות שופט ושוטר על עצמו, שלא להיות מסור ביד יצרו, רק ישמור חושיו, חוש הראיה חוש הדיבור וכדו', ויעשה לעצמו גדרים וסייגים שלא להיכשל בעבירות בחושיו, ויקנס את עצמו בכל פעם שהוא שומע לקול יצרו ועושה עבירה בחושיו. ודייקא לאחר שכבר יהיה שופט על עצמו, ולא יהיה מסור ביד יצרו, או אז יזכר לקיים הפסוקים הראשונים של פרשת כי תצא לצאת במלחמה גמורה נגד יצרו הרע, ולכלות לגמרי את הרע שבקרב.

יעזור השי"ת שנזכה לשמור את כל חושיו ושערי גופינו בשמירה מעלייתא, ושלא נכשל בחושיו בשום דבר חטא ועבירה ז"ל, ושנזכה להיות מסורים לגמרי בידינו ולא בידי היצר הרע, וללחום ולגשר לגמרי את היצר הרע ואת הרע מן העולם עד שנזכה שהשי"ת ישחט בכיכול את היצר הרע בעת ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

הוא בממון בלבד, כמה אלפי דולרים לכאן או לכאן... וכל זה מוציא את כל האנשים לגמרי משלוותם! לעומת זאת, כשהתהלכתי לפני כשעה ברחוב לא הרגשתי כל זאת... בימים הללו שכולנו עומדים בפני יום הדין הגדול והגורא של דיני נפשות, לחיים או להיפך, חלילה, וכל עתיד קיומם הנשמה הטוהרת, וקיומם של ישראל, וקיום מלכות שמים, וטוהרה של כל השנה הבאה כולה תלויה במשפט האי יומא רבא. והנה לא ראיתי שיהיו אנשים מודאגים וחרדים כל כך... לא מצאית מי שמורט שערותיו, או לפחות משגן לעצמו את סדר טענות הסגוריא, החיים זורמים כרגיל, עולם כמנהגו נוהג... והנושאים המדוברים אינם קשורים דווקא ליום הדין והמשפט הגדול הקרב ובא! לפיכך נכנסתי לבית הדין, כאן מרגישים אל"ל! מכאן זעקת האלול בוקעת ועולה! כאן חשים מה הוא פחד הדין וחרדת הדין! בלימוד קל וחומר בן בנו של קל וחומר בעמדתו לדין הגדול של מלך מלכי המלכים הקב"ה! כמה צריך לסדר מראש ולבדוק במעשינו, מה סדר המלכות שנוכל לענות ביום הדין?! – סיים הצדיק רבי יצחק דוד את מסורו המאלף, לתדהמת וחרדת כל הנוכחים, שנתרו פעורי פה לנוכח יראתם הגדולה של יראי אלקים שבידו של קרית דשופריא ומפחד יום הדין הממשמש ובא!

בשנה אחרת בימים שלפני חודש אל"ל נראה הרה"צ רבי יצחק דוד זצ"ל, רץ ברחובות ירושלים 'לחפוס' את אחד הגמחים"ם לפני שעת הסגירה... בהיות שכשהשיא את בניו החשובים ב'לחט"א, נצרך – כמנהג הרבה מאנשי ירושלים – לגלגל חובות מגמחים"ם רבים, לווה מזה ופורע לזה, וחוזר חלילה...

ובאותם זמנים בטרם עידן הלוואות ענק וגמ"ח מרכזי גדול היו צוברים הלוואות קטנות יותר מהרבה גמחים"ם כדי לעמוד בנטל התשלומים, ומגלגלים את החובות מגמ"ח אחד למשנהו, כשבמשך הזמן משתדלים להמעיט את החובות לאיטם עד תומם... זה היה לוקח כמובן זמן רב בטרדות וריצות וחיפושים לרוב.

[כמו שאמרו אז בירושלים בדרך צחות: "על שלשה דברים העולם עומד, שלשה ביידיש: דריי, כמו דרייען (סיבוב) – די ועלט שטייט אויף דרייען... שעומדים בכח הסיבובים מגמ"ח לגמ"ח...]

וכדוגמת אותו זמן שלפני פטירתו כינס את צאצאיו כדי לחלוק את ירושתו, וכשהתכנסו ובאו כולם בסקרנותם הגדולה לראות מה עלה בחלקו של כל אחד, הוציא הוקן 'פנקס ישן' מלא בשמות וכתובות מדויקות של כל הגמחים"ם שבעיר, ואמר לבניו הנה זו היא מורשתי עבורכם כאשר רובצים עלי חובות רבים המשיכו נא בבקשה אתם את הסבב שנהגתי בו תמיד על פי הסדר שבפנקס לווה מזה ומחזיר לזה... – כך לא הסבלו לעולם מעול אותם חובות כבדים...]

והנה בטרם הגיע ירח אלול המקודש, היה נוהג רבי יצחק דוד להסדיר מראש את כל תשלומי החובות הנופלים בתאריכים של הימים הקדושים כדי שתהא דעתו פנויה וליבו שקט עד אחר עבור הימים הגוראים, וייתחדו זמנים נעלים הללו לתורה ועבודה בלבד.

שנה אחת, יומיים לפני התקדש יום הדין הגדול, בהיותו בשיא לחיטות נפש, סנט בו יהודי אחד בשאלה: ר' יצחק דוד! עוד יומיים ראש השנה! הנכם מוכנים כבר לקראת יום הדין הממשמש ובא?

תמה רבי יצחק דוד לעומתו: מה פתאום? מדוע הינך ממחר אל ראש השנה? הרי לפנינו עוד ארבע 'קריאת שמע'! ושה 'שמונה עשרה'!... עד ראש השנה ישנה עוד עבודה רבה ונשגבה! מי אוהז כבר בראש השנה!?

אלעשינו אל"ל – בשמחה וברצון

שבשבילו הגיע כך בפתאומיות ללא הזמנה מוקדמת והניחו לו להמתין לתורו.

ישב לו אפוא רבי יצחק דוד בין הממתנים, ספר תהלים פתוח בידו, המתח וחרדת הדין ניכרו היטב על פניו, כמו על פני שאר הנוכחים, והמתין בשקט לתורו.

לאחר שעה שלמה שישב והמתין, קם לפתע ממקומו יצא מאולם ההמתנה ופסע לדרכו החוצה. כשראו במשרד המזכירות שהוא יוצא לדרכו חשו מהר לקראתו, הם חששו שמה ההמתנה המדובה קשתה עליו, ואולי היו צריכים להכניסו תיכף בהגיעו... וניגשו להסביר לו שאם יש לו איזה ענין דחוף, ניתן אולי בדוחק להסדיר לו אפשרות כניסה מיידית ללא תור...

אין צורך! – הפטיר לעומתם רבי יצחק דוד – יישר כוח! אבל כבר השגתי את אשר הייתי צריך כאן! – אף אחד מהנוכחים לא הבין פשר דבריו, הלא לא נכנסתם כלל בסופו של דבר, רק ישבתם כאן כשעה בחדר ההמתנה בלבד? – תמחו בקול.

פנה אליהם רבי יצחק דוד בחביבותו, ואמר: אסביר לכם הכל, אין לי ב"ה שום ענין לבית הדין, רק באתי הנה כדי להתבונן ולהרגיש את תחושתו של אדם הממתין ביראה וחרדה בחדר ההמתנה של בית הדין!... – בעמדנו כיום בימי האל"ל המקדשים בהם מקבלים אנו 'הזמנה' וקריאה מיוחדת מדי יום ביומו בתקיעת שופר של שחרית בהזמנת עליון להתייצב למשפט יום הדין כבני מרון ביומא רבא דראש השנה הבעל"ט. – לכן באתי הנה כדי לראות מקרוב כיצד חשים אלו האנשים, וכיצד מתכוננים ומכינים עצמם בכובד ראש לקראת כניסתם בחדר קודש אל הדין שיחרוץ את כל גורל הדין תורה שלהם.

והנה ראיתי כאן באולם הממתנים, שהצד השווה שבכולם הוא הרצינות הרבה הדריכות והמתח הגדול שכולם נתונים בו, זה יושב רכון כולו על ספר התהלים, ואילו השני מסתובב מקיר לקיר ומשגן לעצמו שוב ושוב את כל סדרי טענותיו שהוא עתיד לטעון בדין תורה אחת לאחתו השלישי מורט את שערות זקנו כל העת מרוב מתח, ואילו הרביעי מעשן כל הזמן בעצבנות גוברת... וכל בעל דין ניגש מדי כמה דקות אל הטוען שלו, לשגן שוב בדיוק את הסבר הצד שלו וכו'...

במה מדובר כאן בסך הכל? הרי אין דנים כיום דיני נפשות וגם לא פוסקים בעונש מלקות ואף לא במכת מרדות כל המדובר

עימם. – מן המותר לציין שאכן תיכף התקבלה בקשתו אחר שנשא חן בעיני המלך כשראה והבין גודל קרבת ליבו ונאמנותו למלכות, בהקדימו תמיד את טובת המלכות לפני טובתו האישי, ונעשתה משאלתו לאלתר.

טיב הגמשל כאן חזק ובורו, ככל שייבן האדם יותר כי לא אנחנו, ולא יתגדל ויתנשא ברום לב, כאשר ידע שלא הוא מצד עצמו פועל ועושה, והכל ניתן לו במתנת חנים מן השמים. – אז יזכה להשיג יותר כי 'לו אנחנו, שהוא קרוב אל המלך ב"ה ושייך אליו.

זו היא אפוא עבודת ירח אל"ל [אותיות לא-לו] ככל שהאדם 'לא' כלום הרי הוא יותר 'לו' יתברך. וכד"א (ישעיה נג טו) 'כי כה אמר ד' ונשא שכן עד וקדוש שמו, מרום וקדוש אשכנז, ואת דכא ושלף רות, להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים.

ידועה ומפורסמת צדקתם ויראתם של נקיי הדעת אנשי ירושלים של מעלה בדורות שלפנינו.

ביותר היתה ניכרת עבודתם הנשגבה בחדש אל"ל ובימי הרחמים והרצון, שהיו מלאים שמחה של מצוה מהולה בפחד ויראת יום הדין הגדול והגורא.

באחד מימי אל"ל הקדושים לפני עשרות בשנים סיפרו לי עיני מדהים שהתרחש באותו היום בהיכל בית דין הגדול הדעה החרדית פעה"ק ת"ו.

המדובר היה באחד מן היראים ושלמים שבירושלים ה"ה הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפארב זצ"ל, שהופיע בכבודו ובעצמו בשערי בית הדין, נכנס היישר אל אולם חדר ההמתנה והתיישב לו בין הממתנים בתור להיכנס אל בית הדין.

ממכירות בית הדין חדרו לקראתו וניגשו לברכו בשלום אבל נבוכו מעט כי הוא לא נמנה בתור המזמנים לסדרי הדיונים של אותו יום. והוא אף לא ניגש כסדר המקובל של פתיחת תיק, וקביעת תאריך להזמנת דיון בבית הדין, רק נכנס פתאום והתיישב לו בספסלי ההמתנה ונראה כמתין לתורו.

לאחר התייעצות צוות ההנהלה הוחלט משום כבודו לחרוג מן הכללים ולאשר את כניסתו לבית הדין אף ללא הזמנת תור מראש, ובקישו ממשש בית הדין למצוא עצה ואפשרות 'לדחוף' אותו בין הדיונים. הם הבינו שכנראה יש לו ענין דחוף ביותר

לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכל תורת הנסתה

בימי החול הנעלים ערב בבוקר וצהריים

זה עיקר כוונת נתיחת האדם בעולם הזה השפל והסגסום לחקור ולהשיג נזולתו ורוממותו וילכו ויבואו יב"ש ויתעלה יסוד וזכום הנפילה שגב הניחז מלך סגסו

- מטבע ברכה
- קדיש
- דרושי השחר
- קריאת שמע
- ברכת אבות
- ברכת כהנים
- ועבוד - נפילת אפים
- סיום תפילת השחר
- דרושי הלילה

להשיג בחנויות הספרים הסובחרות
 והנה רשימת סדרים הנפילים הרב יצחק דוד זצ"ל
 03-694164

מזקד הזמנות ספרים
 של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
 קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
 קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com